

2021

Quickscan natuuronderzoek Berging en Doorvoer Willeskop

R.J.H. Schröder

Ecologisch Adviesbureau Schröder

18-2-2021

Rapportnummer 2102

Natuuronderzoek Berging en Doorvoer Willeskop

Toetsing aan de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland

Rapportnummer 2102

R.J.H. Schröder

18 februari 2021

Opdrachtgever:

Aveco de Bondt
Postbus 64
7450 AB Holten

Ecologisch Adviesbureau Schröder

Droppersweg 1
7108 BL Winterswijk-Woold
Tel: 0543-564336
E-mail: ecoadvies@planet.nl
l: www.ecologischadviesbureauschroder.nl

Colofon

© 2021 Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold

Tekst en samenstelling: R.J.H. Schröder (Ecologisch Adviesbureau Schröder).

In opdracht van: Aveco de Bondt.

Contactpersoon: Th. Gerritsen.

Veldwerk: R.J.H. Schröder.

Foto's omslag en rapport: R.J.H. Schröder.

Rechten: De inhoud van dit rapport (in het geheel of in delen) mag, behoudens Aveco de Bondt, zonder schriftelijke toestemming van Ecologisch Adviesbureau Schröder, niet door fotokopie, druk of andere middelen worden gereproduceerd.

Bronvermelding: Citaten uit dit rapport zijn toegestaan met volledige bronvermelding: Schröder, 2021. Quicksan natuuronderzoek Berging en Doorvoer Willeskop.

Wijze van citeren: Schröder, R.J.H., 2021. Quicksan natuuronderzoek Berging en Doorvoer Willeskop. Rapport 2102- Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold.

Ecologisch Adviesbureau Schröder is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Ecologie

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Onderzoek	3
2.1 Methode	3
2.2 Resultaten	4
2.2.1 Amfibieën en reptielen	4
2.2.2 Broedvogels	6
2.2.3 Vleermuizen	8
2.2.4 Grondgebonden zoogdieren	9
2.2.5 Vaatplanten	11
2.2.6 Dagvlinders	12
2.2.7 Libellen	12
2.2.8 Vissen	13
2.2.9 Overige insecten en ongewervelden	14
2.2.10 Gebiedsbescherming en gebiedenbeleid	14
3. Wettelijke consequenties	15
3.1 Soortbescherming	15
3.1.1 Algemeen	15
3.1.2 Amfibieën en reptielen	15
3.1.3 Broedvogels	16
3.1.4 Vleermuizen	17
3.1.5 Grondgebonden zoogdieren	17
3.1.6 Vaatplanten	18
3.1.7 Dagvlinders	18
3.1.8 Libellen	18
3.1.9 Vissen	18
3.1.10 Overige insecten en ongewervelden	19
3.2 Gebiedsbescherming en gebiedenbeleid	19
3.2.1 Algemeen	19
3.2.2 Utrechts Natuurnetwerk	19
4. Literatuur	23
Bijlagen	24

1. Inleiding

Aanleiding

Het stroomgebied van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) is kwetsbaar bij extreme neerslagsituaties. Deze situaties zullen naar verwachting vaker voorkomen als gevolg van de klimaatverandering. Op een bepaald moment zullen deze extremen de norm worden en zal opnieuw een Wateropgave Wateroverlast ontstaan. Met adaptief waterbeheer wil HDSR nu al inspelen op deze veranderende omstandigheden.

De waterberging en doorvoer Willeskop sluit uitstekend aan op de al eerder ingezette strategie om het Oude Rijn-gebied te ontlasten door meer water naar de Gekanaliseerde Hollandse IJssel (GHIJ) af te voeren. HDSR heeft in het verleden al diverse maatregelen gerealiseerd t.b.v. het Project Berging en Doorvoer Willeskop. Het projectgebied is gelegen ten zuiden van Oudewater en ten westen van IJsselstein.

In figuur 1 is de globale ligging van het plangebied opgenomen. In de uitsnede is de exacte gebiedsbe grenzing te zien.

Figuur 1. Ligging plangebied Berging en Doorvoer Willeskop (ondergrond: © Google Maps).

In bijlage 2 is het schetsontwerp opgenomen met daarin de globale ligging van inrichtingsmaatregelen.

Doel

Deze quickscan natuuronderzoek dient er voor om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van de geplande werkzaamheden op de (potentieel) aanwezige beschermde en bedreigde flora- en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb). Daarnaast worden de geplande werkzaamheden getoetst op het provinciale beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Sinds 1 januari 2017 is de Wnb van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten (soortenbescherming) en gebieden (gebiedenbescherming) beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora, fauna of gebieden. In bijlage 3 is een samenvatting van de Wnb opgenomen.

Door het uitvoeren van een natuuronderzoek kan worden bepaald of dier-, plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden, dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt (Utrecht in dit geval).

Om aan de natuurwetgeving en de daaruit voortvloeiende zorgplicht te kunnen voldoen, is door het Aveco de Bondt aan Ecologisch Adviesbureau Schröder (EAS) opdracht gegeven voor de uitvoering van een natuuronderzoek om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna (Wnb) en het NNN in kaart te brengen. Dit rapport beschrijft de bevindingen van het uitgevoerde onderzoek en de consequenties daarvan voor het project.

Onderzoeksvragen

Het rapport geeft antwoord op de volgende hoofdvragen:

1. Soortbescherming en -beleid
 - a. Welke beschermde soorten en Rode Lijstsoorten zijn (potentieel) aanwezig in het plangebied?
2. Gebiedsbescherming en gebiedenbeleid
 - a. Wat zijn de effecten op de aanwezige of nabijgelegen natuurwaarden die via het NNN op provinciaal niveau zijn beschermd?
3. Vervolgstappen
 - a. Welke vervolgstappen zijn noodzakelijk in relatie tot de voorgenomen ingrepen in het kader van de Nederlandse natuurwetgeving of het provinciale natuurbeleid?

Om een goede impressie van het gebied te krijgen, zijn in bijlage 1 foto's opgenomen.

Leeswijzer

De onderzoeksmethode en de -resultaten worden in hoofdstuk 2 besproken, terwijl in hoofdstuk 3 de wettelijke consequenties aan de orde komen.

2. Onderzoek

2.1 Methode

Veldbezoek

Het flora- en faunaonderzoek is uitgevoerd in de vorm van een veldbezoek en een literatuuronderzoek. Het veldbezoek is uitgevoerd op 14 januari 2021 (12:15-15:10 uur | 3°C | windkracht 3-4 Bft. | 3/8-6-8 zon en droog).

Het veldwerk heeft zich gericht op de (potentiële) aanwezigheid van:

- Beschermde planten- en diersoorten van de artikelen 3.5 en 3.10 van de Wnb en broedvogels met jaarrond beschermde nesten
- Soorten die op de Nederlandse Rode Lijsten staan

Alle waarnemingen zijn in het veld opgenomen door middel van de app ObsMapp. Deze data zijn geüpload naar de site www.waarneming.nl waarna zij na validatie in de NDFF worden opgenomen. Deze waarnemingen zijn inmiddels opgenomen in de NDFF en zichtbaar in de verspreidingskaarten van deze rapportage.

Literatuuronderzoek

De belangrijkste literatuurbron was de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Van deze databank zijn waarnemingen uit de periode 2011-2020 (10 jaar) geanalyseerd. Ook zijn data gebruikt van 2021 (t/m 6-2-2021).

Bij de bespreking van de resultaten is de nadruk gelegd op de beschrijving van juridisch zwaar beschermde soorten (art. 3.5 Wnb) omdat licht beschermde (art. 3.10 Wnb) zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient in het kader van de zorgplicht (art. 1.11 Wnb) rekening met deze soorten te worden gehouden. In dat kader zijn ook bedreigde soorten van de Rode lijsten besproken.

Indien oudere waarnemingen relevant zijn voor het onderzoek, dan zijn zij ook verzameld. Omdat het gebied in de uurhokken 38-15 ligt heeft zich het literatuuronderzoek op dat uurhok gericht.

Bij de broedvogels dienen uit de NDFF de niet-broedvogels gefilterd te worden. Daartoe is in GIS een selectie gemaakt van uitsluitend waarnemingen die duiden op broedvogels. Het gaat om de selectie van het volgende gedrag:

1. Vastgesteld territorium
2. Territorium indicierend
3. Roepend
4. Parend / copula
5. Nestbouw
6. Nest-indicerend gedrag
7. Bezoek aan nestplaats
8. Baltsend/zingend
9. Alarmerend
10. Afleidingsgedrag

Om het kaartbeeld niet te vertroebelen, zijn waarnemingen die (slechts) op een grof niveau in de NDFF beschikbaar zijn (groter dan 2,8 ha | i.c. punten met een diameter van 200 m) niet opgenomen. Zij zijn uitsluitend bij de betreffende soortgroep besproken.

Vanwege de ter beschrijven mogelijke wettelijke consequenties zijn uitsluitend de beschermde soorten weergegeven in een kaartbeeld. Dit betreft Europees beschermde soorten (art. 3.5 Wnb) en nationaal beschermde soorten (art. 3.10 Wnb) die niet zijn vrijgesteld in de provincie Utrecht.

2.2 Resultaten

2.2.1 Amfibieën en reptielen

Veldbezoek

Omdat het veldbezoek in de winter heeft plaatsgevonden zijn in verband met de winterslaap van amfibieën en reptielen geen waarnemingen van deze soortgroep verricht.

Literatuuronderzoek

Amfibieën

Via de NDFF zijn uit de periode 2011-2020 waarnemingen bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving van de licht beschermde soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker (figuur 2). De waarnemingen zijn vooral verricht in het plangebied ten oosten van 'Vaders wens'. Opvallend is het grote aantal waarnemingen van bastaardkikkers ten zuiden van het plangebied.

Binnen de grenzen van het plangebied zijn 2 juridisch zwaar beschermde soorten vastgesteld in de periode 2011-2020 (zie figuur 2):

- Heikikker (Wnb art. 3.5)
- Rugstreppad (Wnb art. 3.5)

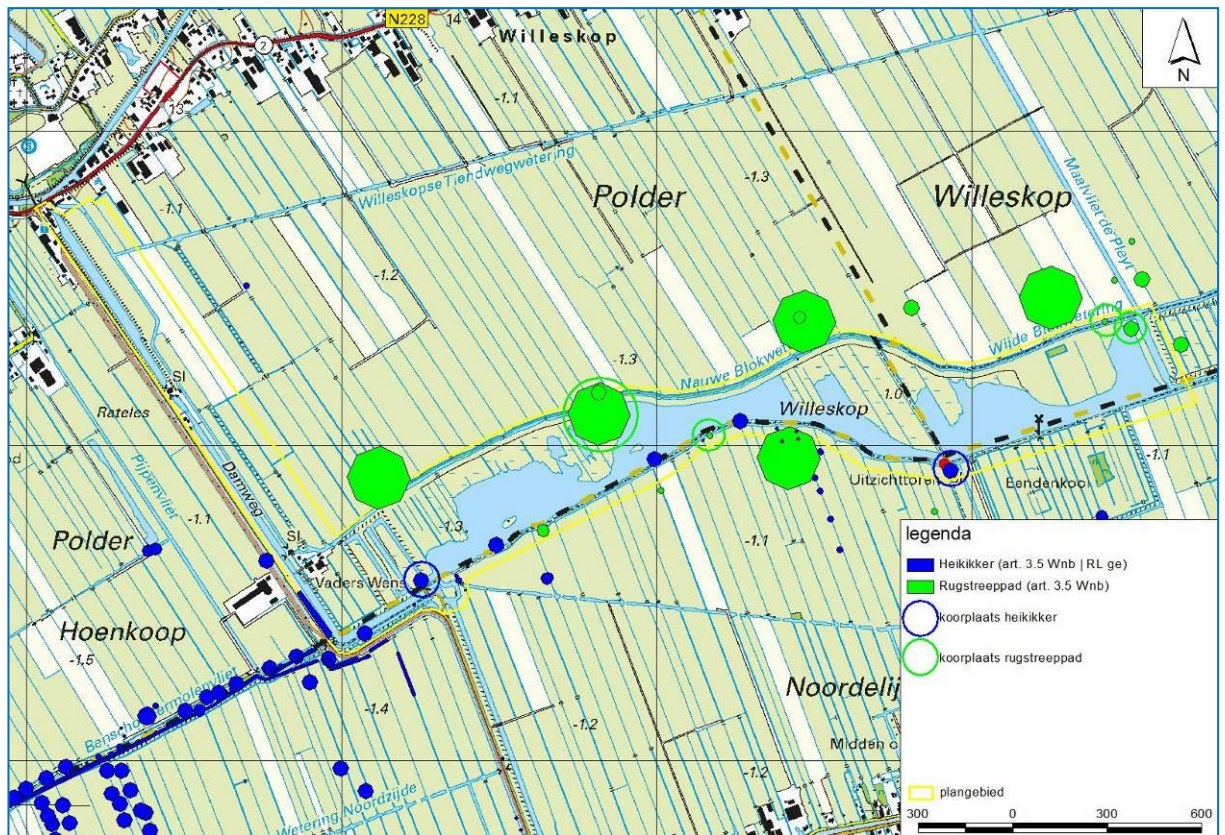
Waarnemingen van deze 2 soorten zijn uitsluitend verricht in het plangebied ten oosten van 'Vaders wens'. Opvallend is het grote aantal waarnemingen van heikikkers ten zuiden van Polder Hoenkoop.

De koorplaatsen van heikikker en rugstreppad binnen de begrenzing van het plangebied zijn met een cirkel gemarkeerd (resp. blauw en groen).

Van de heikikker is in 2019 1 koorplaats met 1 roepend ♂ aangetroffen in de oeverzone van een plas nabij een rietveld in de omgeving van 'Vaders wens'. De andere koorplaats ligt in een sloot van een polder nabij een uitzichttoren, net ten zuiden van kade aan de zuidzijde van het plangebied. Daar werd een koorplaats met 5 roepende ♂♂ vastgesteld in 2019.

Van de rugstreppad zijn in totaal 4 koorplaatsen binnen het plangebied vastgesteld in de periode 2011-2020. Er werden in 2011, 2013 en 2014 1 tot maximaal 3 ♂♂ gehoord. Twee van de koorplaatsen liggen in de oeverzone van de grote plas van Willeskop, 1 ligt in de Wijde Blokwatering ten noorden van de noordelijke kade van de grote plas van Willeskop en de laatste ligt in een sloot van de polder direct ten zuiden van de zuidelijke kade van de grote plas van Willeskop.

Op de site www.verspreidingsatlas.nl zijn 2 beschermde amfibieën bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken: kamsalamander en poelkikker. Beide zijn eveneens juridisch zwaar beschermd via artikel 3.5 van de Wnb.

Figuur 2. Verspreiding beschermde amfibieën in plangebied 'Willesskop' in de periode 2011-2020 (bron: NDFF | ondergrond: © PDOK).

Reptielen

Reptielen zijn niet bekend geworden uit het NDFF-literatuuronderzoek.

Via de site www.verspreidingsatlas.nl zijn er geen waarnemingen van reptielen bekend geworden uit de periode 2011-2021 uit uurhok 38-15. Wel zijn er waarnemingen van ringslang (art. 3.10 Wnb) uit aangrenzende hokken bekend geworden.

Geschiktheid plangebied

Amfibieën

Het plangebied is, gezien de aanwezigheid van zowel voortplantings- als ook landhabitat en de landelijke verspreiding, naast het actuele voorkomen van de heikikker en de rugstreeppad potentieel geschikt voor kamsalamander en poelkikker.

Reptielen

Het plangebied is potentieel geschikt voor de ringslang zodat het voorkomen van ringslangen niet is uit te sluiten.

2.2.2 Broedvogels

Veldbezoek

Omdat het veldbezoek in de winter heeft plaatsgevonden konden geen broedvogels worden waargenomen.

Literatuuronderzoek

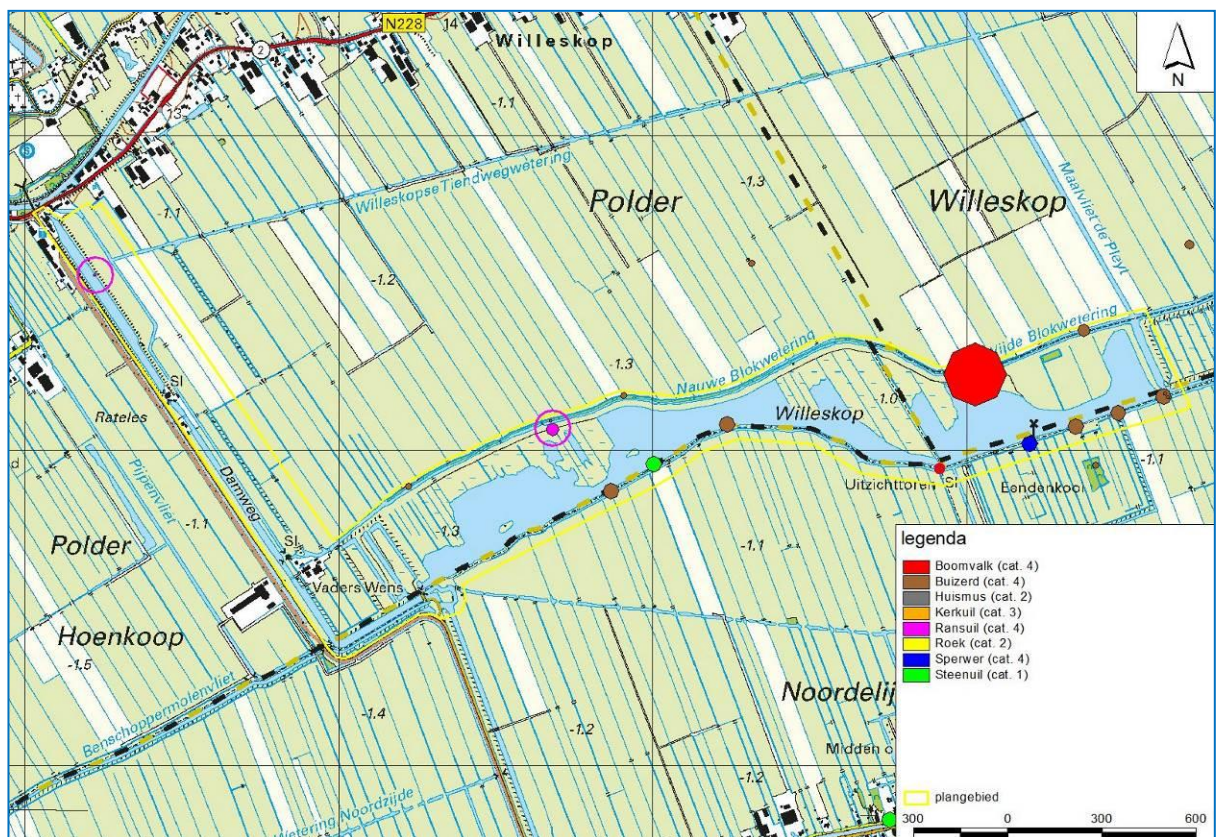
Bij de bespreking van de uit het literatuuronderzoek bekend geworden soorten is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4);
- Broedvogels van de Rode lijst

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Van de broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn de volgende binnen de begrenzing van het plangebied vastgesteld (zie figuur 3):

- Boomvalk (cat. 4)
- Buizerd (cat. 4)
- Ransuil (cat. 4)
- Sperwer (cat. 4)
- Steenuil (cat. 1)

Figuur 3. Verspreiding broedvogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1 t/m 4 in plangebied 'Willeskop' in de periode 2011-2020 (bron: NDFF | ondergrond: © PDOK).

Van de boomvalk werden in 2014 2 roepende juvenielen waargenomen in het oostelijk deel van het plangebied. De buizerd kent de ruimste verspreiding en is op meerdere locaties (ook nestindicerend) vastgesteld. De ransuil werd op 2 locaties waargenomen in 2014. De waarneming langs de Damweg nabij Oudewater betrof de waarneming van 1 juveniel nabij het nest. Aan de noordzijde van de grote plas werden in 2014 2 ransuilen nabij een nest waargenomen. Van de sperwer werd in 2019 een roepend dier aan de zuidzijde van de grote plas gehoord. Deze locatie ligt nabij een loofbosje van een eendenkooi. Mogelijk dat de soort daar broedt. Tot slot werden in 2014 2 roepende dieren vastgesteld aan de zuidzijde van de grote plas.

Buiten het plangebied zijn nog de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten bekend geworden: huismus, kerkuil en roek.

Broedvogels van de Rode lijst

In het plangebied en haar omgeving komen veel broedvogels van de Rode lijst (RL) voor. Het gaat om de volgende soorten:

- Boerenwaluw* (status 'gevoelig')
- Boomvalk* (status 'kwetsbaar')
- Gele kwikstaart* (status 'gevoelig')
- Graspieper* (status 'gevoelig')
- Grauwe vliegenvanger (status 'gevoelig')
- Grote karekiet* (status 'bedreigd')
- Grutto* (status 'gevoelig')
- Huismus (status 'gevoelig')
- Huiswaluw (status 'gevoelig')
- Kneu* (status 'gevoelig')
- Koekoek* (status 'kwetsbaar')
- Matkop* (status 'gevoelig')
- Nachtegaal* (status 'kwetsbaar')
- Ransuil* (status 'kwetsbaar')
- Ringmus* (status 'gevoelig')
- Roerdomp* (status 'kwetsbaar')
- Slobeend* (status 'kwetsbaar')
- Smient* (status 'gevoelig')
- Snor* (status 'kwetsbaar')
- Spotvogel* (status 'gevoelig')
- Steenuil* (status 'kwetsbaar')
- Torenavalk* (status 'kwetsbaar')
- Tureluur* (status 'gevoelig')
- Veldleeuwerik* (status 'gevoelig')
- Visdief* (status 'gevoelig')
- Watersnip* (status 'bedreigd')
- Wielewaal* (status 'kwetsbaar')
- Wintertaling* (status 'kwetsbaar')
- Wulp* (status 'kwetsbaar')
- Zomertaling* (status 'bedreigd')

De soorten die binnen de begrenzing van het plangebied broeden zijn met een * gemarkeerd.

Geschiktheid plangebied voor broedvogels

Er zijn redelijkerwijs geen andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten te verwachten in het plangebied dan hierboven besproken. Wel is het mogelijk dat enkele andere broedvogels van de Rode lijst in Willeskop voorkomen.

2.2.3 Vleermuizen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn veel (knot-)bomen aangetroffen met holten, loszittend schors en/of spleten (zie figuur 4). Veelal betrof het knotwilgen die langs de kade aan de zuidzijde van de grote plas staan. Deze holten zouden potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen herbergen.

Figuur 4. Voorbeelden van bomen met holten die in potentie geschikt kunnen zijn als vaste verblijf- en/of rustplaats voor vleermuizen in plangebied 'Willesskop' (foto 14-1-2021).

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn uit de periode 2011-2020 waarnemingen bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving van de volgende vleermuizen (zie figuur 5):

- Gewone dwergvleermuis (art. 3.5 Wnb)
- Laatvlieger (art. 3.5 Wnb)
- Rosse vleermuis (art. 3.5 Wnb)
- Ruige dwergvleermuis (art. 3.5 Wnb)

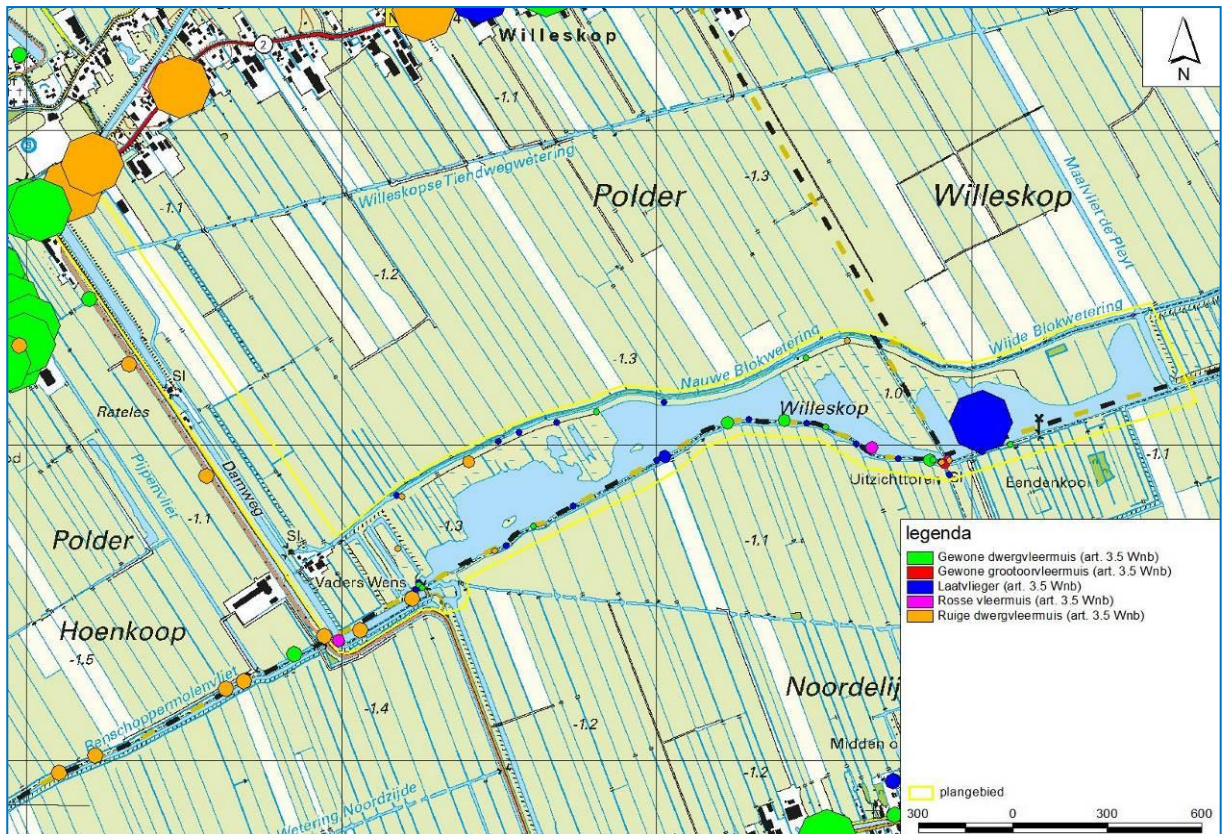
Binnen de grenzen van het plangebied zijn eveneens gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis vastgesteld. De waarnemingen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis betreft waarnemingen van foeragerende dieren. Van de 2 waarnemingen van rosse vleermuis is geen gedrag bekend geworden.

Gezien de landelijke verspreiding (www.verspreidingsatlas.nl) zijn naast de besproken soorten nog de volgende vleermuizen potentieel in het plangebied te verwachten: baardvleermuis, franjestaart, gewone grootvleermuis, meervleermuis, tweekleurige meervleermuis en watervleermuis.

Geschiktheid plangebied voor vleermuizen

Gezien de opbouw van het plangebied is het mogelijk in gebruik als foerageergebied en vliegrouete. De erven (o.a. Gemaal Benschop en boerderij Vaders wens), de opgaande houtige beplantingen (m.n. oudere zwarte elzen en knotwilgen), kunnen mogelijk vaste rust- of verblijfplaatsen voor vleermuizen herbergen.

Naast de besproken soorten is Willeskop ook potentieel geschikt voor baardvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, tweekleurige meervleermuis en watervleermuis.

Figuur 5. Verspreiding vleermuizen in plangebied 'Willeskop' in de periode 2011-2020 (bron: NDFF | ondergrond: © PDOK).

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn prenten van reeën waargenomen op de kade aan de noordzijde van de grote plas. Reeën zijn in de provincie Utrecht beschermd middels artikel 3.10 van de Wnb. Bij ruimtelijke inrichting zoals in Willeskop gepland zijn, zijn zij echter vrijgesteld (s.v.z. december 2019).

Literatuuronderzoek

Bij de bespreking van de bij het literatuuronderzoek bekend geworden soorten, is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

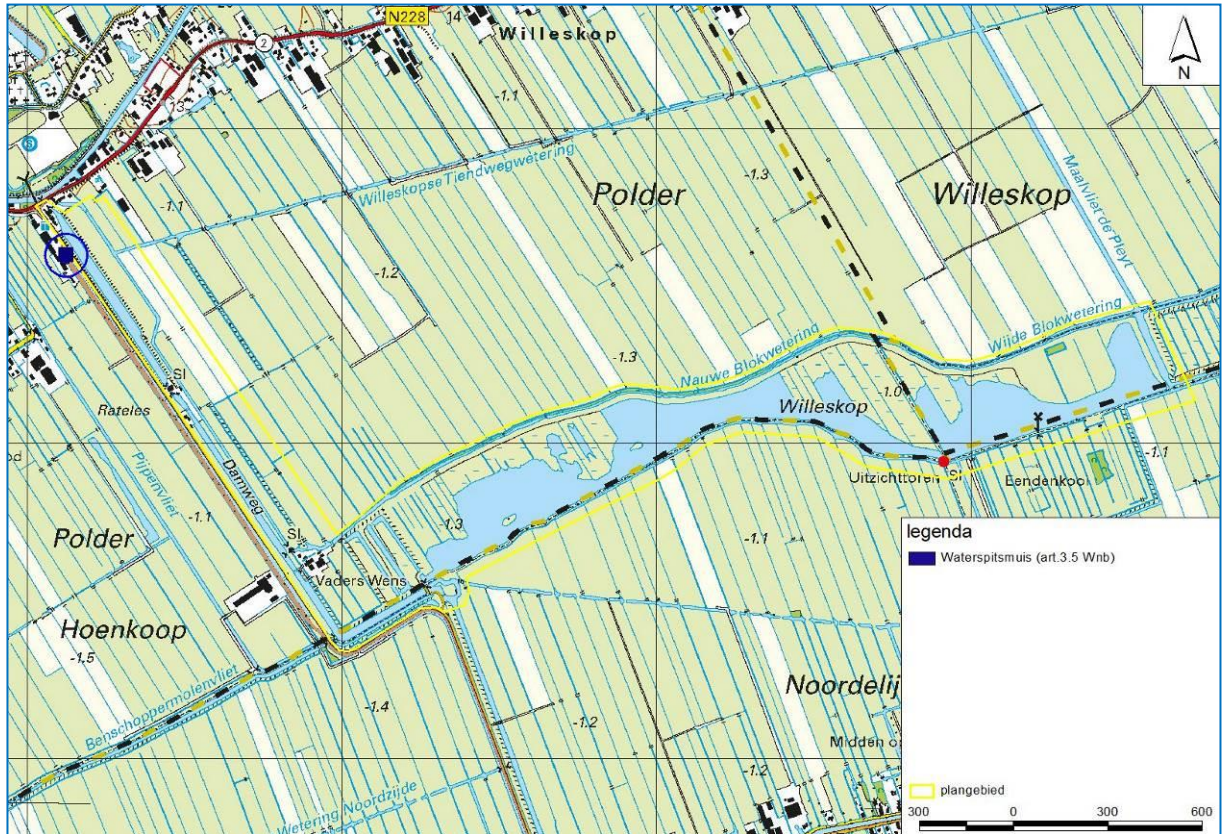
- Beschermd zoogdieren
- Zoogdieren van de Rode lijst

Beschermd zoogdieren

Via de NDFF is uitsluitend 1 conform artikel 3.5 van de Wnb beschermd soort bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving (waterspitsmuis). Niet conform artikel 3.10 van de Wnb vrijgestelde soorten zijn niet bekend geworden.

Van de waterspitsmuis zijn 2 waarnemingen verricht langs de Damweg nabij Oudewater op ongeveer dezelfde locatie. Op 5 juni 2012 werden daar 1 dode en 1 levende volwassen waterspitsmuis aangetroffen. De vindplaats ligt net buiten de begrenzing van het plangebied.

Via de site www.verspreidingsatlas.nl is alleen de bever bekend geworden uit aangrenzende uurhokken.

Figuur 6. Verspreiding beschermde zoogdieren in plangebied 'Willeskop' in de periode 2011-2020 (bron: NDFF | ondergrond: © PDOK).

Zoogdieren van de Rode lijst

In het plangebied en haar omgeving zijn via de NDFF 5 soorten zoogdieren van de Rode lijst bekend geworden:

- Bunzing (status 'kwetsbaar')
- Haas (status 'gevoelig')
- Hermelijn (status 'kwetsbaar')
- Konijn (status 'gevoelig')
- Wezel (status 'gevoelig')

Geschiktheid plangebied voor grondgebonden zoogdieren

Gezien de aanwezige biotopen binnen de begrenzing van het plangebied (m.n. de combinatie van rietvegetaties, wilgenstruwelen, natte loofbosjes en pitrusvegetaties met open water), is het plangebied potentieel geschikt voor de waterspitsmuis. Aangezien deze net buiten de begrenzing van het plangebied is aangetoond is het redelijkerwijs aan te nemen dat deze soort ook in het plangebied voorkomt.

Naast de waterspitsmuis is redelijkerwijs alleen nog de bever als juridisch zwaar beschermde soort potentieel in het plangebied te verwachten.

2.2.5 Vaatplanten

Veldbezoek

Beschermde plantensoorten zijn niet vastgesteld tijdens het veldbezoek. Wel werden vele algemene en enkele indicatieve (*) planten aangetroffen. Langs de grote plas, de Nauwe Blokwatering (aan de noordzijde van de grote plas) en sloten werden soorten aangetroffen als gele lis, gewone engelwortel, grote lisdodde, moeraszegge*, pluimzegge*, scherpe zegge en waterzuring. De kade aan de zuidzijde is begroeid met struiken en bomen als Canadapopulier, eenstijlige meidoorn, es, schietwilg (o.a. knotwilgen), zomereik en zwarte els. De kruidlaag bestaat vooral uit verruigde soorten als braam, dauwbraam, hondsdrif en kleeftkruid. Lokaal komen soorten voor van beter ontwikkelde bossen als look-zonder-look en speenkruid. Op de kade aan de noordzijde van de grote plas zijn vooral soorten die duiden op voedselrijke, vochtige en iets verruigde graslandvegetaties. Het betreft soorten als Engels raaigras, gestreepte witbol, klimopereprijs, paarse dovenetel en ridderzuring. Aan de noordzijde is een smalle elzensingel aanwezig waarin zwarte els de dominerende boomsoort is.

Naast bovengenoemde ecotopen zijn in hoofdzaak nog rietvegetaties (met overjarig riet), erven, een gemaal, sloten, een elzenbroekbosje, pitrusvelden en vochtige graslanden aanwezig.

Literatuuronderzoek

Bij de bespreking van het literatuuronderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- Beschermde vaatplanten
- Vaatplanten van de Rode lijst

Beschermde vaatplanten

Via de NDFF zijn geen waarnemingen van conform artikel 3.5 van de Wnb of niet conform artikel 3.10 van de Wnb vrijgestelde soorten bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving.

Via de site www.verspreidingsatlas.nl zijn eveneens geen beschermde soorten bekend geworden uit uurhok 38-15 en aangrenzende uurhokken.

Vaatplanten van de Rode lijst

In het plangebied en haar omgeving zijn via de NDFF 9 soorten vaatplanten van de Rode lijst bekend geworden:

- Brede waterpest* (status 'gevoelig')
- Dauwnetel* (status 'kwetsbaar')
- Kamgras* (status 'gevoelig')
- Krabbenscheer* (status 'gevoelig')
- Moeraskartelblad* (status 'kwetsbaar')
- Moeraswespenorchis (status 'kwetsbaar')
- Plat fonteinkruid* (status 'kwetsbaar')
- Spaanse ruiter* (status 'kwetsbaar')
- Trosdravik* (status 'kwetsbaar')

De soorten die binnen de begrenzing van het plangebied broeden zijn met een * gemarkeerd.

Geschiktheid plangebied voor vaatplanten

Gezien de aanwezige biotopen binnen de begrenzing van het plangebied en de landelijke verspreiding, is het redelijkerwijs aan te nemen dat er geen conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde planten voorkomen binnen de begrenzing van het plangebied.

2.2.6 Dagvlinders

Veldbezoek

Omdat het veldbezoek in de winter heeft plaatsgevonden zijn er geen waarnemingen van deze soortgroep verricht.

Literatuuronderzoek

Bij de bespreking van het literatuuronderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- Beschermde dagvlinders
- Dagvlinders van de Rode lijst

Beschermde dagvlinders

Via de NDFF zijn uit de periode 2011-2020 geen waarnemingen bekend geworden van beschermde dagvlinders in het plangebied en haar directe omgeving.

Op de site www.verspreidingsatlas.nl zijn geen conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde dagvlinders bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken.

Dagvlinders van de Rode lijst

In het plangebied en haar omgeving zijn via de NDFF eveneens geen dagvlinders van de Rode lijst bekend geworden.

Op de site www.verspreidingsatlas.nl zijn de volgende dagvlinders van de Rode lijst bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken:

- Bruin blauwtje (status 'gevoelig')
- Geelsprietdikkopje (status 'bedreigd')
- Kleine parelmoervlinder (status 'kwetsbaar')

Geschiktheid plangebied

Het plangebied is, gezien de aanwezige biotopen en de landelijke verspreiding, ongeschikt voor conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde dagvlinders.

2.2.7 Libellen

Veldbezoek

Omdat het veldbezoek in de winter heeft plaatsgevonden, zijn er geen waarnemingen van deze soortgroep verricht.

Literatuuronderzoek

Bij de bespreking van het literatuuronderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- Beschermde libellen
- Libellen van de Rode lijst

Beschermde libellen

Via de NDFF zijn uit de periode 2011-2020 geen waarnemingen bekend geworden van beschermde soorten libellen in het plangebied en haar directe omgeving.

Op de site www.verspreidingsatlas.nl zijn geen conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde libellen bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken.

Libellen van de Rode lijst

In het plangebied en haar omgeving zijn via de NDFP eveneens geen libellen van de Rode lijst bekend geworden.

Op de site www.verspreidingsatlas.nl is uitsluitend de groene glazenmaker (status 'kwetsbaar') bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken.

Geschiktheid plangebied

Het plangebied is, gezien de aanwezige biotopen en de landelijke verspreiding, ongeschikt voor conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde libellen.

2.2.8 Vissen

Veldbezoek

Een vissenonderzoek vormt geen onderdeel van een quickscan natuuronderzoek.

Literatuuronderzoek

Bij de bespreking van het literatuuronderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende categorieën:

- Beschermde vissen
- Vissen van de Rode lijst

Beschermde vissen

Via de NDFP zijn uit de periode 2011-2020 geen waarnemingen bekend geworden van beschermde soorten vissen in het plangebied en haar directe omgeving.

Op de site www.verspreidingsatlas.nl zijn waarnemingen van grote modderkruiper (art. 3.10 Wnb) bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken.

Vissen van de Rode lijst

Via de NDFP zijn uit de periode 2011-2020 waarnemingen bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving van kroeskarper (status 'kwetsbaar').

Op de site www.verspreidingsatlas.nl zijn de volgende vissen van de Rode lijst bekend geworden van uurhok 38-15 en de daaraan grenzende uurhokken:

- Alver (status 'kwetsbaar')
- Grote modderkruiper (status 'kwetsbaar')
- Kroeskarper (status 'kwetsbaar')

Geschiktheid plangebied

Het plangebied is, gezien de aanwezige biotopen (plas met ondiepe oeverzones, sloten, pitrusruigtes met water en rietmoeras) en de landelijke verspreiding, geschikt voor conform artikel 3.10 van de Wnb beschermde grote modderkruipers.

2.2.9 Overige insecten en ongewervelden

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet natuurbescherming beschermde soorten aangetroffen met betrekking tot overige insecten en ongewervelden.

Literatuuronderzoek

Via de NDFF en de site www.verspreidingsatlas.nl zijn uitsluitend waarnemingen van de platte schijfhoren (art. 3.5 Wnb) bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving.

Overige insecten en ongewervelden zijn niet bekend geworden bij het literatuuronderzoek.

Wel zijn 2 soorten van de Rode lijst bekend geworden via de NDFF: roodrandzandbij (status 'bedreigd') en wijngaardslak (status 'kwetsbaar').

Geschiktheid plangebied voor overige insecten en ongewervelden

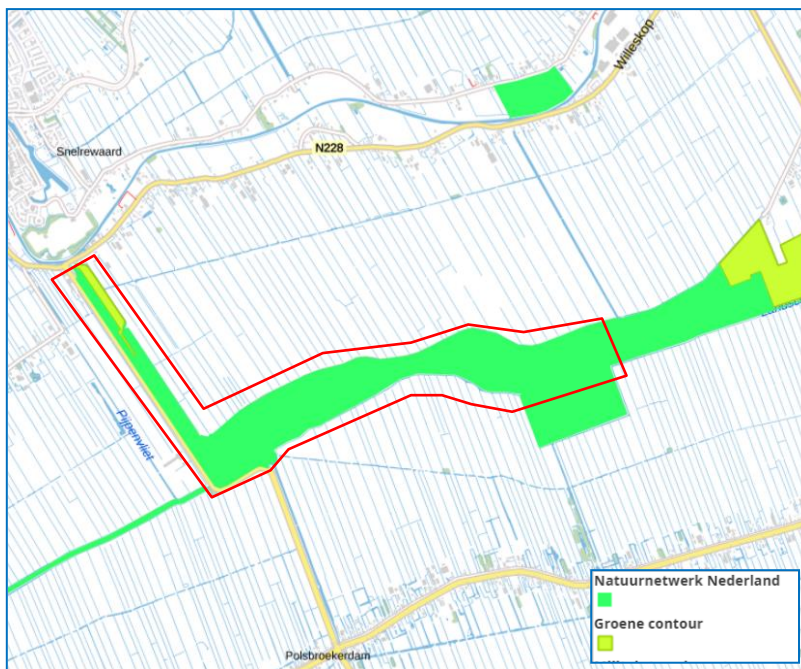
Binnen de planlocatie liggen diverse wateren die een goede leefomgeving vormen voor de platte schijfhoren.

Het voorkomen van overige beschermde ongewervelden als gestreepte waterroofkever is vanwege de grote afstand tot bekende populaties in plangebied Willeskop redelijkerwijs uitgesloten.

2.2.10 Gebiedsbescherming en gebiedenbeleid

Utrechts Natuurnetwerk

Het plangebied ligt geheel in het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het betreft voor het overgrote deel het feitelijke NNN. Slechts een klein deel (parallel aan de Damweg nabij Oudewater) is aangewezen als 'Groene contour'. In figuur 7 is de ligging van het plangebied in het NNN weergegeven.

Figuur 7. Ligging van het plangebied 'Willeskop' t.o.v. het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (bron: www.webkaart.provincie-utrecht.nl).

3. Wettelijke consequenties

3.1 Soortbescherming

3.1.1 Algemeen

Uit de quickscan natuuronderzoek is gebleken dat van plangebied Willeskop weliswaar veel data bekend zijn geworden, maar dat de indruk bestaat dat het vooral zogenaamde 'losse waarnemingen' betreft. Dat betekent dat er geen complete en recente inventarisatie van alle soortgroepen van het gehele plangebied voorhanden is.

EAS stelt daarom voor om aanvullend natuuronderzoek naar alle relevante soortgroepen uit te voeren opdat dat vanuit de Wnb benodigde complete beeld wel ontstaat.

Daarnaast is momenteel alleen een schetsontwerp voorhanden. Daarin is te zien welke globale maatregelen gepland zijn.

Pas als een compleet beeld van de verspreiding en aantallen van alle beschermde soorten voorhanden is in combinatie met een uitgewerkt inrichtingsplan (op bestekniveau), kan worden beoordeeld of een ontheffing in het kader van de Wnb aangevraagd dient te worden.

EAS stelt eveneens voor om mee te denken over het definitieve inrichtingsplan opdat mogelijke vertraging van het project kan worden voorkomen. Dat kan zij doen door aan te geven waar mogelijk knelpunten liggen met betrekking tot de verspreiding van soorten en de locaties waar definitief maatregelen zijn gepland. Met bepaalde aanpassingen in het plan is dat wellicht te voorkomen.

3.1.2 Amfibieën en reptielen

Uit het literatuuronderzoek is in het plangebied de aanwezigheid van 2 juridisch zwaar beschermde soorten amfibieën aangetoond. Het betreft de heikikker en de rugstreeppad (art. 3.5 Wnb).

Uit het literatuuronderzoek is daarnaast nog het voorkomen van kamsalamander en poelkikker bekend geworden (art. 3.5 Wnb). Het is onduidelijk of deze soorten binnen de grenzen van het plangebied aanwezig zijn. Potentieel is Willeskop geschikt voor beide soorten.

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk om 2 redenen:

1. Wat is momenteel de verspreiding en hoe groot is de populatie van heikikker en rugstreeppad?
2. Komen kamsalamander en poelkikker voor en zo ja, wat is hun verspreiding en hoe groot is de populatie?

De conclusies ten aanzien van de Wet natuurbescherming zijn de volgende:

- Er dient aanvullend onderzoek plaats te vinden naar de volgende soorten of soortgroepen:
 - Amfibieën en reptielen (heikikker, kamsalamander, poelkikker, ringslang en rugstreeppad)
 - Broedvogels (jaarrond beschermde nesten cat. 1 t/m 4)
 - Grondgebonden zoogdieren (waterspitsmuis en bever)
 - Vissen (grote modderkruiper)
- Indien geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen verdwijnen door de inrichtingsmaatregelen (bebouwing en/of bomen) of geen bomen/struiken verdwijnen die een essentieel onderdeel van het foerageergebied vormen voor vleermuizen, hoeft er geen aanvullend onderzoek plaats te vinden naar deze soortgroep.

Ten behoeve van de ringslang is aanvullend onderzoek noodzakelijk zodat duidelijk wordt of dit reptiel binnen de begrenzing van het plangebied voorkomt.

Andere beschermde amfibieën en reptielen zijn redelijkerwijs niet in Willeskop te verwachten.

3.1.3 Broedvogels

Algemeen

Alle vogelsoorten zijn conform de Wnb beschermd (Vogelrichtlijn).

Nesten van aanwezige broedvogels zijn altijd beschermd. Daarom wordt sterk aanbevolen om de werkzaamheden buiten het broedseizoen - dat globaal loopt van 1 maart tot 15 juli - uit te voeren. Daarbuiten zijn in gebruik zijnde broedvogelnesten echter ook beschermd!

De adviezen ten aanzien van de zorgplicht van de Wet natuurbescherming zijn de volgende:

- Er wordt voorgesteld om aanvullend onderzoek uit te voeren naar de volgende soortgroepen:
 - Broedvogels (27x)
 - Vaatplanten (9x)
 - Dagvlinders (2x)
 - Libellen (groene glazenmaker)
 - Vissen (kroeskarper)
 - Ongewervelden (platte schijfhoren)

Indien in het broedseizoen wordt gewerkt, dienen aanvullende maatregelen te worden uitgevoerd. Deze bestaan uit het lokaliseren van bewoonde nesten. Daar omheen dient door een erkend ecoloog een zone in het veld gemarkeerd te worden waarbinnen niet mag worden gewerkt ('blijf-af-gebied') tot de jongen zijn uitgevlogen. Daarna kan de nestlocatie worden vrijgegeven voor werkzaamheden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

Van deze beschermingscategorie is het voorkomen van de volgende soorten bekend geworden:

- Boomvalk (cat. 4)
- Buizerd (cat. 4)
- Ransuil (cat. 4)
- Sperwer (cat. 4)
- Steenuil (cat. 1)

In het plangebied is de aanwezigheid van veel soorten duidelijk geworden. Maar omdat er geen recent en integraal beeld van broedvogels is ontstaan is momenteel een onvolledig beeld van de broedvogels uit de nestbeschermingscategorieën 1 t/m 4 voorhanden. Daarom dient er aanvullend onderzoek naar deze categorieën van broedvogels plaats te vinden.

Soorten van de Rode lijst

Van deze beschermingscategorie is het voorkomen van veel broedvogels bekend geworden. In het kader van de zorgplicht van de Wnb is vooral voor deze soorten van groot belang dat het duurzaam voortbestaan van deze bedreigde vogels niet in het geding komt.

Samengevat stelt EAS voor om een integrale broedvogelkartering van alle soorten uit te voeren zodat een recent en compleet beeld ontstaat van de huidige broedvogelpopulatie van Willeskop.

Door alle broedvogels te inventariseren hoeft in het veld niet steeds te worden nagegaan of een soort op de Rode lijst staat of niet zodat deze methode de meest efficiënte is.

3.1.4 Vleermuizen

Uit de geraadpleegde NDFF zijn binnen het plangebied recente vleermuiswaarnemingen bekend geworden van de volgende soorten:

- Gewone dwergvleermuis (art. 3.5 Wnb)
- Laatvlieger (art. 3.5 Wnb)
- Rosse vleermuis (art. 3.5 Wnb)
- Ruige dwergvleermuis (art. 3.5 Wnb)

Naast deze 4 soorten is Willeskop ook potentieel geschikt voor baardvleermuis, franjestaart, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, tweekleurige meervleermuis en watervleermuis.

Mogelijke functies van het plangebied Willeskop zijn:

- Vaste rust- en/of verblijfplaats
- Foerageergebied
- Vliegroute

Als er echter middels het inrichtingsplan aan de hieronder gesommeerde voorwaarden wordt voldaan, hoeft er geen aanvullend onderzoek naar vleermuizen te worden uitgevoerd en ook geen ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd:

1. Er wordt geen bebouwing gesloopt met daarin potentieel geschikte rust- en/of verblijfplaatsen
2. Er worden geen bomen met holten, spleten en/of loszittende stukken schors gekapt (potentieel geschikte rust- en/of verblijfplaatsen)
3. Er worden geen bomen en/of struiken gekapt die een essentieel onderdeel kunnen vormen van het foerageergebied van vleermuizen

Als aan één of meerdere voorwaarden niet kan worden voldaan, dan dient aanvullend onderzoek naar vleermuizen te worden uitgevoerd. Om dit onderzoek rechtsgeldig te laten zijn moet conform het vleermuisprotocol worden gewerkt. Dat betekent dat het onderzoek globaal in de periode april t/m september dient te worden uitgevoerd (gemiddeld 3 voorjaars- en 2 najaarsbezoeken).

3.1.5 Grondgebonden zoogdieren

Via de NDFF is uitsluitend 1 conform artikel 3.5 van de Wnb beschermde soort bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving (waterspitsmuis). Niet conform artikel 3.10 van de Wnb vrijgestelde soorten zijn niet bekend geworden.

Gezien de aanwezige biotopen binnen de begrenzing van plangebied Willeskop en het voorkomen direct buiten de begrenzing kan redelijkerwijs worden aangenomen dat deze soort ook in het plangebied voorkomt.

Nader onderzoek naar waterspitsmuizen wordt echter wel voorgesteld omdat beide bekend geworden waarnemingen gedateerd zijn (2012) en de 'juridische houdbaarheid' van waarnemingen van soorten van artikel 3.5 van de Wnb formeel 3 jaar bedraagt.

Naast de waterspitsmuis is redelijkerwijs alleen nog de bever als juridisch zwaar beschermde soort potentieel in het plangebied te verwachten. Daarom dient onderzoek naar deze soort te worden uitgevoerd.

3.1.6 Vaatplanten

Gezien de aanwezige biotopen binnen de begrenzing van het plangebied en de landelijke verspreiding, is het redelijkerwijs aan te nemen dat er geen conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde planten voorkomen binnen de begrenzing van het plangebied.

Wel komt een aanzienlijk aantal soorten van de Rode lijst van bedreigde soorten voor. Omdat de indruk bestaat dat een compleet van deze flora ontbreekt, wordt in het kader van de zorgplicht van de Wnb geadviseerd om een integrale kartering van planten van de Rode lijst uit te voeren.

Alleen dan kan er met deze groep rekening worden gehouden tijdens de uitvoering van (inrichtings-)maatregelen.

3.1.7 Dagvlinders

Het plangebied is, gezien de aanwezige biotopen en de landelijke verspreiding, ongeschikt voor conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde dagvlinders.

Wel kunnen gezien de aanwezige biotopen een tweetal soorten van de Rode lijst van bedreigde soorten potentieel voorkomen (bruin blauwtje en geelsprietdikkopje). Omdat de indruk bestaat dat een compleet beeld van de dagvlinders ontbreekt, wordt in het kader van de zorgplicht van de Wnb geadviseerd om een integrale kartering van dagvlinders van de Rode lijst uit te voeren.

Alleen dan kan er met deze groep rekening worden gehouden tijdens de uitvoering van (inrichtings-)maatregelen.

3.1.8 Libellen

Het plangebied is, gezien de aanwezige biotopen en de landelijke verspreiding, ongeschikt voor conform artikel 3.5 en 3.10 van de Wnb beschermde libellen.

Wel kan gezien de aanwezige biotopen één soort van de Rode lijst van bedreigde soorten potentieel voorkomen: groene glazenmaker (status 'kwetsbaar'). Omdat de indruk bestaat dat een compleet beeld van de libellen ontbreekt, wordt in het kader van de zorgplicht van de Wnb geadviseerd om een integrale kartering van groene glazenmakers uit te voeren.

Alleen dan kan er met deze soort rekening worden gehouden tijdens de uitvoering van (inrichtings-)maatregelen.

3.1.9 Vissen

Er zijn geen beschermde vissoorten bekend geworden middels de quickscan.

Wel is het plangebied, gezien de aanwezige biotopen en de landelijke verspreiding, geschikt voor conform artikel 3.10 van de Wnb beschermde grote modderkruipers. Daarom dient een aanvullend onderzoek naar grote modderkruiper te worden uitgevoerd.

Alleen dan kan er met deze groep rekening worden gehouden tijdens de uitvoering van (inrichtings-)maatregelen.

3.1.10 Overige insecten en ongewervelden

Via de NDFF en de site www.verspreidingsatlas.nl zijn waarnemingen van de platte schijfhoren (art. 3.5 Wnb) bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving.

Binnen de planlocatie liggen diverse wateren die een goede leefomgeving vormen voor de platte schijfhoren. Daarom dient aanvullend onderzoek naar de platte schijfhoren uitgevoerd te worden.

Het voorkomen van overige beschermde ongewervelden als gestreepte waterroofkever is vanwege de grote afstand tot bekende populaties in plangebied Willeskop redelijkerwijs uitgesloten zodat deze niet hoeven te worden onderzocht.

3.2 Gebiedsbescherming en gebiedenbeleid

3.2.1 Algemeen

In plangebied Willeskop zijn vooral de volgende ingrepen van belang voor een goede beoordeling van mogelijke effecten op de waarden van de NNN:

1. Plaatselijk verlagen maaiveld om aan bergingseis 200.000 m³ te voldoen (onderdeel C van bijlage 2)
2. Inrichten natuurgebied/waterbergingsgebied (onderdeel I van bijlage 2)
3. Hoe vaak en in welke periode zal Willeskop water gaan bergen

3.2.2 Utrechts Natuurnetwerk

Op basis van de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2018 blijken in het kader van het NNN twee aspecten van belang voor de geplande ontwikkelingen in het plangebied (bron: www.ruimtelijkeplannen.provincie-utrecht.nl):

Waterbergingsgebied (§ 4.1.4)

Beleid

Bij hevige regenval kan het afwateringssysteem onvoldoende zijn. In het grootste deel van de provincie is het voldoende om bij ruimtelijke ontwikkelingen hiermee rekening te houden. In delen van de Gelderse Vallei heeft de provincie Utrecht hiervoor waterbergingsgebieden aangewezen. Ruimtelijke ontwikkelingen die plaatsvinden op basis van bestaande uitbreidingsrechten van ter plaatse al aanwezige functies zijn hier toegestaan. Nieuwe bestemmingen die ontwikkelingen toestaan die in strijd zijn met de waterbergingsfunctie staat de provincie Utrecht niet toe.

De conclusie ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland is de volgende:

- Het is nu onmogelijk om een inschatting te maken van de mogelijke effecten van de voorgenomen maatregelen op (beschermde) soorten om 2 redenen:
 - De verspreiding en aantallen van de relevante soortgroepen zijn momenteel onvoldoende bekend
 - Er ontbreekt momenteel een definitieve ontwerpkaart / inrichtingskaart op bestekniveau

Toelichting

Door de klimaatverandering zullen extreme situaties met intensieve neerslag vaker voor gaan komen. Als in deze perioden het peil van het oppervlaktewater zoveel stijgt dat er water op het land komt te staan, ontstaat er wateroverlast. Hoe vervelend of schadelijk dit is hangt af van het ruimtegebruik. Voor delen van het stedelijk gebied in de Gelderse Vallei is grootschalige waterberging de meest effectieve methode om wateroverlast te voorkomen. Deze functie kan, binnen grenzen, gecombineerd worden met andere gebruiksfuncties, zoals grondgebonden landbouw, extensieve recreatie en natuur. Zo heeft de bestemming waterberging voor het Binnenveld in de praktijk geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura-2000 gebied de Hel en Blauwe Hel.

Gebiedsbescherming Natuurnetwerk Nederland (§ 5.4.1)

Beleid

Sinds enkele jaren gebruikt het Rijk de naam Natuurnetwerk Nederland (NNN), voor wat tot dusverre de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) heette. De provincie Utrecht gebruikt deze nieuwe naam vanaf de Herijking van de PRS. Deze nieuwe naam leidt niet tot andere begrenzing of ruimtelijk beleid. Het NNN is een robuust, samenhangend netwerk van natuurgebieden en verbindingen daartussen op nationaal niveau. Wij willen het NNN in Utrecht behouden en verder ontwikkelen. Hiervoor beschermen wij deze gebieden en willen wij tot 2021 1506 hectare nieuwe natuurgebieden realiseren. Wij zorgen er voor dat zich geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen voordoen die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van ons NNN. Dit doen wij via het beschermingsregime 'nee, tenzij'. Als er sprake is van significante aantasting, dan mag de voorgenomen ontwikkeling niet doorgaan, tenzij deze voldoet aan enkele randvoorwaarden. Dit tenzij heeft betrekking op ontwikkelingen met redenen van groot openbaar belang. Indien dit aangetoond wordt, er geen reële alternatieven zijn, en de negatieve effecten zoveel mogelijk beperkt worden, is de ontwikkeling wel mogelijk. De overblijvende effecten moeten dan wel gecompenseerd worden door realisatie van nieuwe natuur elders.

Aan de compensatie, de realisatie van nieuwe natuur elders, worden nadere eisen gesteld: de compensatie is tenminste gelijkwaardig aan de aantasting van het NNN (bij hoge waarden en lange ontwikkelingstijden wordt meer compensatie verwacht), de compensatie vindt plaats aansluitend aan het NNN (bij voorkeur binnen de Groene contour) of binnen het NNN. De compensatie dient in de directe omgeving plaats te vinden indien het functioneren van het NNN ter plaatse dit vereist. En de realisatie van de compensatie dient verzekerd te zijn op het moment van vaststelling van het ruimtelijk plan waarin de aantastende ingreep is geregeld. Anders dan in het verleden is het realiseren van compensatienatuur binnen het NNN ook mogelijk, indien dit leidt tot versnelling van de realisatie van het NNN en het NNN gelijktijdig door herbegrenzing wordt uitgebreid met een gelijke oppervlakte nog te realiseren nieuwe natuur. In dit laatste geval zullen wij door herbegrenzen het NNN uitbreiden.

Natura 2000, een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden, maakt onderdeel uit van het NNN. Naast de bescherming van het NNN geldt voor Natura 2000-gebieden en hun omgeving dat er ook een toetsing moet plaatsvinden aan de Wet natuurbescherming.

Om te komen tot zowel een ontwikkelingsgerichte omgang met het NNN, als tot een betere ruimtelijke bescherming, benoemen wij een aantal instrumenten. Onder voorwaarden worden ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt, waarbij het functioneren van het NNN niet wordt aangetast of zelfs wordt verbeterd. De volgende instrumenten zijn beschikbaar:

- *uitbreiding van geringe omvang bij bestaande functies.* Kleinschalige ontwikkelingen in het NNN zijn mogelijk mits ze aansluiten aan een bestaande andere functie en ze op al verstoord terrein plaats vinden;
- *plussen en minnen.* Het negatieve effect van een ontwikkeling kan met voor natuur positieve ingrepen worden opgeheven zodat er geen sprake is van een significante aantasting van het NNN;
- *herbegrenzing van het NNN.* Bij kleinschalige ontwikkelingen kan het instrument herbegrenzing worden ingezet, mits dit leidt tot een gelijkwaardige of betere kwaliteit van het NNN en de oppervlakte van het NNN niet vermindert;
- *saldobenadering.* Toe te passen bij een combinatie van ontwikkelingen die in een gezamenlijk ruimtelijk plan worden opgepakt en die per saldo een meerwaarde voor natuur opleveren.

De bescherming van het NNN richt zich zowel op actuele als potentiële waarden. De potentiële waarden worden vooral bepaald door abiotische factoren zoals waterhuishouding en bodemopbouw. De kaders die het Rijk stelt voor de bescherming van het NNN (vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) geven aan, dat de bescherming van potentiële waarden in het NNN alleen aan de orde kan zijn, als de gronden daadwerkelijk (mede) voor natuurdoelen zijn bestemd. Dat betekent, dat wij ter plekke van zogenoemde ingesloten functies binnen het NNN alleen de actuele waarden beschermen. Als er echter in het vigerende bestemmingsplan sprake is van een mede- of dubbelbestemming voor natuur of bos dan moet de ontwikkeling voor de bestaande functie getoetst worden aan zowel actuele als potentiële waarden.

Het is mogelijk dat ook ontwikkelingen buiten het NNN van invloed zijn op het functioneren van het NNN. Daarbij denken wij aan ontwikkelingen die een versturende invloed hebben, of ontwikkelingen die leiden tot aanpassingen van het watersysteem in de buurt van een verdrogingsgevoelig natuurgebied. Wij vragen de gemeenten als onderdeel van een goede ruimtelijke ordening bij ontwikkelingen in de nabijheid van het NNN te voorkomen dat deze een negatieve invloed hebben op het functioneren van het NNN.

Het NNN heeft een belangrijke functie voor de recreatie. Die recreatieve functie willen wij behouden en waar nodig versterken. Dit mag echter niet leiden tot een toenemende versnippering van het NNN. Voor intensivering van bestaande dag- en verblijfsrecreatieve terreinen geldt ook de regel voor ingesloten functies. Wij hechten belang aan goede voorzieningen voor recreatief medegebruik van het NNN, zoals wandelen en fietsen, mits passend in een duidelijke zonering in relatie tot het functioneren van het NNN. Recreatieve poorten naar natuurgebieden kunnen op grond van een gebiedsvisie een intensievere inrichting krijgen indien dit opweegt tegen de ecologische winst van een goede recreatieve zonering in het achterliggende natuurgebied.

Regulier gebruik van agrarische gronden binnen het NNN vinden wij geen ruimtelijke activiteit met significante gevolgen en ondervindt geen beperking van het ruimtelijk natuurbeleid en wettelijke voorschriften. Bij uitbreiding van het bouwblok op grond met een agrarische bestemming wordt binnen het 'nee, tenzij'-regime alleen gekeken naar actuele waarden en niet naar de potentiële waarden. Ontwikkelingen op en uitbreiding van agrarische bouwpercelen zijn mogelijk, zolang geen actuele natuurwaarden worden aangetast.

In de provincie liggen twee belangrijke militaire oefenterreinen: de Leusderheide en de Vlasakkers. Deze terreinen hebben belangrijke natuurwaarden. Wij hebben deze terreinen daarom aangeduid als militair oefenterrein met natuurwaarden. De terreinen maken formeel geen onderdeel uit van het NNN. Mocht het militaire gebruik op termijn beëindigd worden, dan zullen wij beide terreinen toevoegen aan het NNN.

Toelichting

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een robuust netwerk gevormd door bestaande natuurgebieden, nieuwe nog te realiseren natuurgebieden en verbindingen tussen de natuurgebieden. Enkele blijvend agrarische gebieden maken ook onderdeel uit van het NNN. Dit zijn landbouwgebieden waar agrarisch natuurbeheer wordt ingezet om een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit, én aan het functioneren van het NNN. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft twee doelen:

1. de rijkdom aan soorten - de biodiversiteit - te behouden en te herstellen. Hiervoor is het noodzakelijk dat natuurgebieden worden uitgebreid, verbeterd, en met elkaar worden verbonden in een samenhangend netwerk. Dit netwerk moet functioneren in ruimte en tijd, waardoor planten en dieren een duurzame, robuuste en klimaatbestendige leefomgeving krijgen;
2. ruimte bieden aan de groeiende behoefte aan rust en ruimte, waardoor inwoners en bezoekers de natuur kunnen beleven en het draagvlak voor natuurbeleid gewaarborgd is.

Binnen het NNN liggen ook Natura 2000-gebieden. Deze gebieden hebben natuurwaarden die op internationale schaal van groot belang zijn voor de biodiversiteit en hebben daarom aanvullende bescherming o.b.v. de Wet Natuurbescherming (Wnb). Ontwikkelingen in of in de omgeving van door de Wnb beschermde Natura 2000-gebieden moeten worden getoetst aan de voorwaarden van deze wetgeving. Daartoe moet bij de provincie een vergunning aangevraagd worden op grond van de nieuwe Natuurverordening Provincie Utrecht 2016. Om de uitvoerbaarheid van een bestemmingsplan te controleren is het verstandig al tijdens het opstellen van een bestemmingsplan na te gaan of een Wnb-vergunning verwacht mag worden.

Nee, tenzij

We beschermen het NNN via het 'nee, tenzij'-regime. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in het NNN met een negatief effect op de kwaliteit van de natuur of het functioneren van het NNN in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden (groot openbaar belang, geen alternatieven en zo veel mogelijk beperken van de effecten) kan hiervan worden afgeweken. Het Rijk heeft de provincies via het besluit algemene regels ruimtelijke ordening de taak gegeven deze bescherming nader uit te werken. Wij hebben deze bescherming vorm gegeven via een aantal stappen die hieronder zijn toegelicht.

Nieuwe (planologische) ontwikkelingen zijn in principe niet mogelijk binnen het NNN wanneer ze een significant negatief effect hebben op het functioneren van het NNN. De initiatiefnemer van een ontwikkeling moet bij het nee, tenzij-regime de onderbouwing leveren. Om een zorgvuldige beoordeling te kunnen maken zal de initiatiefnemer in een zogenaamd nee, tenzij-onderzoek de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling op de te beschermen, te ontwikkelen en te behouden factoren moeten specificeren. Het gaat daarbij om de 'wezenlijke waarden en kenmerken' van de bij het gebied behorende natuurdoelen en natuurkwaliteit:

1. de bestaande en potentiële waarden van het ecosysteem waaronder ook begrepen worden de vereiste omgevingsfactoren zoals donkerte, bodem, water en milieu;
2. de robuustheid en de aaneengeslotenheid van het NNN;
3. de aanwezigheid van bijzondere soorten;
4. de verbindingsfunctie van het gebied voor soorten en ecosystemen.

Ook moet onderzocht worden of een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling in het NNN niet leidt tot significante vermindering van de oppervlakte van de (natuur-)gebieden of de samenhang tussen deze gebieden.

Relatie tot geplande ingrepen Willeskop

Het hierboven genoemde instrument van 'plussen en minnen' is wellicht ook op het plangebied van toepassing.

Door EAS is nu geen inschatting te maken van de mogelijke effecten van de voorgenomen maatregelen om de volgende twee redenen:

1. De verspreiding en aantallen van de relevante soortgroepen zijn momenteel onvoldoende bekend
2. Er ontbreekt momenteel een definitieve ontwerpkaart

4. Literatuur

Creemers, R.C.M., J.J.C.W. van Delft en A.M. Spitzen - van der Sluijs, 2007. Basisrapport Rode Lijst Amfibieën en Reptielen volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2007-16. Stichting RAVON, Nijmegen.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, 2020. Technische uitwerking schetsontwerp Berging en doorvoer Willeskop v. juli 2020. Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Kleunen, A. van, Foppen, R. en C. van Turnhout, 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Nie, H.W. de, 1997. Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland, voorstel voor een Rode Lijst. Stichting Atlas.

Reemer, M., 2012. Basisrapport Rode Lijst Sprinkhanen en krekels. EIS-Nederland, Leiden.

Sparrus, L.B., Odé, B. & Beringen, R. 2013. Basisrapport voor de Rode Lijst Vaatplanten 2012. FLORON-rapport 57. FLORON, Nijmegen.

Swaay, C.A.M. van, 2006. Basisrapport Rode Lijst Dagvlinders. Rapport VS2006.002, De Vlinderstichting, Wageningen.

Termaat, T. & V.J. Kalkman (2011). Basisrapport Rode Lijst Libellen volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport VS2011.015, De Vlinderstichting, Wageningen.

Zoogdiervereniging VZZ, 2007. Basisrapport voor de Rode Lijst Zoogdieren volgens Nederlandse en IUCN-criteria. VZZ rapport 2006.027. Tweede, herziene druk. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

Internet

- www.dier-en-natuur.info
- www.natuurloket.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

Bijlagen

1. **Gebiedsimpresie**
2. **Schetsontwerp**
3. **Soorten- en gebiedenbescherming - Wet natuurbescherming**

1. Rietkragen en -velden maken onderdeel uit van plangebied Willeskop
2. In het plangebied komen pitrusvelden en vochtige graslanden op vrij grote schaal voor
3. Kade aan de zuidzijde van het plassengebied met knotwilgen
4. Kade aan de zuidzijde van het plassengebied met elzenhakhout en wilgenstruweel
5. Kade aan de noordzijde van het plassengebied met een grazige vegetatie
6. In het plangebied wisselen water en riet elkaar af

Soortenbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het "nee, tenzij"-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming:

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. Zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest.

Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

- Boomvalk (*Falco subbuteo*)
- Buizerd (*Buteo buteo*)
- Gierzwaluw (*Apus apus*)
- Grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*)
- Havik (*Accipiter gentilis*)
- Huismus (*Passer domesticus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Oehoe (*Bubo bubo*)
- Ooievaar (*Ciconia ciconia*)
- Ransuil (*Asio otus*)
- Roek (*Corvus frugilegus*)
- Slechtvalk (*Falco peregrinus*)
- Sperwer (*Accipiter nisus*)
- Steenuil (*Athene noctua*)
- Wespandief (*Pernis apivorus*)
- Zwarte wouw (*Milvus migrans*).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' - 3 december 2016.

Gebiedenbescherming

Het onderdeel 'Gebiedenbescherming' in de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van specifieke natuurgebieden. Voor activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde natuur, is een vergunning nodig. De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Wet natuurbescherming verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de Wet natuurbescherming:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).
- Wetlands.

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie (EU). Zij is opgezet door de EU om de rijke natuur en biodiversiteit in Europa te beschermen. Via de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermd Natuurmonumenten. In de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen Staats- en Beschermd Natuurmonumenten vervallen en zijn genoemd als Beschermd Natuurmonumenten. In de Wet natuurbescherming komen Beschermd Natuurmonumenten te vervallen. Deze vallen vrijwel altijd binnen Natura 2000-gebied of het Natuurnetwerk Nederland. Wetlands worden wereldwijd beschermd onder de Ramsarconventie en AEWA-verdrag. De Ramsarconventie (1975) is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Het doel van deze conventie is het behoud en het oordeelkundig gebruik van alle watergebieden door middel van plaatselijke, regionale en nationale acties en internationale samenwerking, als bijdrage tot het tot stand komen van een duurzame ontwikkeling in de gehele wereld. De Afrikaans-Euraziatische overeenkomst over watervogels (AEWA) is het meest omvangrijke verdrag dat valt onder de Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (CMS). Het verdrag regelt de bescherming van 255 trekkende vogelsoorten die geheel of gedeeltelijk afhankelijk zijn van moerasgebieden (*wetlands*).

Ecologisch Adviesbureau
Schröder

Droppersweg 1

7108 BL Winterswijk-Woold

Tel: 06-10858730 of 0543-564336

E-mail : ecoadvies@planet.nl

Internet:

www.ecologischadviesbureauschroder.nl